

Vrste zobnih zalivk

Z zobno gnilobo (kariesom) prizadeta trda zobna tkiva zobozdravnik odstrani do zdravega tkiva. Pri tem nastalo votlino (kaviteto) zapolni z zobno zalivko. Poznamo direktno in indirektno zobne zalivke.

Direktno zobne zalivke zobozdravnik dokončno izdelava v ordinaciji, tu se odvijejo vse faze od odstranitve prizadetega tkiva, polnjenja, do dokončne obdelave. Glede na obseg odstranjenega obolelega tkiva so lahko eno, dve ali več ploskovne. Za izdelavo direktnih zalivk se lahko uporabi različen material.

Indirektno zobne zalivke so zalivke, izdelane v zobotehničnem laboratoriju po predhodnem odtisu pripravljene kavitete. Zobozdravnik odstrani obolelo tkivo, pripravi kaviteto, jo odtisne z odtisno maso, zobotehnik izlije delovni model in izdelava zalivko, ki jo zobozdravnik nato zalepi - cementira v kaviteto. Te indirektno zalivke na stranskih zobeh (transkaninem področju) imenujemo inlay ali onlay. Indirektno zalivke iz estetskih materialov na vidnih površinah zob imenujemo zobne luske, ki so prav tako lahko izdelane iz različnih materialov.

POVZETEK IZ PRAVIL OBVEZNEGA ZDRAVSTVENEGA ZAVAROVANJA:

28. člen

- (1) Zavarovane osebe imajo pravice do storitev s področja zdravljenja zobnih in ustnih bolezni, in sicer:
1. pregled na zahtevo zavarovane osebe, vendar največ enkrat letno;
 2. zdravljenje zob, njihovo polnjenje (plombiranje), nadgrajevanje, rentgenska diagnostika zobovja ali čeljustnic, zdravljenje vnetnih in drugih sprememb ustne sluznice ter oralnokirurške in maksilofacialne operativne storitve;
 3. zobnoprotečni nadomestki, ki so opredeljeni s pravili;
 4. kontrolni pregled šest mesecev po končanem konzervativnem ali zobnoprotečnem zdravljenju.

112. člen

- (1) Standardni materiali v zobozdravstveni dejavnosti so pri:
1. zalivkah v vidnem sektorju (oba sekalca in podočnik v posameznem kvadrantu) fosfatni, silikofosfatni, silikatni cementi ter kompozitni materiali;
 2. zalivkah v stranskem (transkaninem) sektorju amalgam;
 3. pri vlitih zalivkah, prevlekah, kronah in mostičkih srebropaladijeve, zlatopaladijeve oziroma druge polžlahtne zlitine, ki so najcenejše na tržišču. Pri tem šteje za standard dva grama kovine po členu, pri čemer cena najcenejšega materiala določi ZZS;
 4. zobnih fasetah v prevlekah, kronah in mostičkih akrilat ali kompozitni materiali;
 5. protezah akrilati. Zavarovani osebi, pri kateri je potrebno kombinirati protezo z opornico oziroma je možno s protezo nadomestiti več vrzeli, od katerih bi vsaka pomenila pravico do mostička, se sme izdelati proteza z vlitto bazo iz kromkobaltmolibdenove in drugih podobnih zlitin.
- (2) Standardni material za obturatorje je akrilat in mehko obstojna silikonska polimera, pri opornicah pa kovina za vlivno tehniko ali akrilat, odvisno od vrste in narave opornice. Pri snemnih ortodontskih aparatih je standardni material akrilat, pri fiksnih, pa konfekcijsko pripravljeni kovinski in drugi elementi.

121. člen

- (1) Trajnostna doba zobozdravstvenih storitev in pripomočkov teče od dneva opravljene storitve. Od tega dne do izteka garancijske dobe je izvajalec dolžan opraviti vsa morebitna potrebna popravila na svoj račun. Po izteku garancijske dobe krije stroške zamenjave in popravila ZZS.
- (2) Garancijska doba znaša za:
- zalivke 9 mesecev;
 - prevleke, krone, mostičke in proteze 1 leto.
- Za zalivke na mlečnih zobeh pri predšolskih otrocih ni garancijske dobe.
- (3) Stroške zamenjave ali popravila sme zaračunati ZZS le, če je prišlo do anatomskih ali funkcionalnih sprememb, ki so povzročile poškodovanje ali prelom pripomočka. Če je bil pripomoček poškodovan zaradi neustreznega ravnanja zavarovane osebe, krije vse stroške popravila oseba sama.

Vrste zobnih zalivk

Za dodatne informacije o zobeh, njihovi negi in možnostih zdravljenja, ki jih ponuja sodobna stomatologija, obiščite spletno stran www.zzs.si/moji_zobje

Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije

Stomatološka sekcija, SZD

Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije

www.zzs.si

Direktne zalivke

Amalgam je material, ki se uporablja že več kot 150 let. Je zmes živega srebra (50%) in drugih kovin (srebro, baker, cink). Je material izbora za popravilo večjih okvar na stranskih zobeh, predvsem zaradi svoje trdnosti, obstojnosti in dobrega stika materiala z zobnimi tkivi (dobra obrobna zapora). Njegova slabost je neestetski videz, predvsem pa izplavljanje živega srebra v telo – vendar po znanstvenih raziskavah ta obremenitev organizma z živim srebrom ne ogroža zdravja, razen pri dokazani alergiji na živo srebro, ki pa je redka.

Amalgamska zalivka

Kompoziti so materiali, izdelani iz umetnih mas, so barvno prilagodljivi, so estetski, stabilni in prenesejo določene žvečne obremenitve. Uporabni so predvsem na vidnih površinah sprednjih zob (interkanino področje) in pri manjših do srednjih okvarah ličnikov in kočnikov (transkanino področje). Pri izdelavi zalivk iz kompozitnega materiala je nujna absolutna osušitev in posebna tehnika predpriprave sklenine in lepljenja zalivke. Slaba lastnost je krčenje materiala, pri čemer lahko nastane špranja ob zalivki, po kateri lahko bakterije prodrejo pod zalivko in ponovno povzročijo zobno gnilobo (sekundarni karies). Posebej izpostavljena mesta za to so zobni vratovi in

Kompozitna (bela) zalivka

med zobni prostori. Zdravstvene težave zaradi izplavljanja sestavin iz zalivk niso poznane, v porastu pa so alergije.

Glasionomerni cementi so iz mineralov sestavljeni posebni cementi z neprosojno strukturo in ne zdržijo večjih pritiskov. Uporabni so le za začasne zalivke in na predelih zob, kjer osušitev zoba pred nanosom materiala ni stoočstno mogoča. Veliko se uporabljajo kot material za zalivke pri otrocih.

Indirektne zalivke

Zlati inlay ima zelo dobre lastnosti, zdrži velike pritiske, ima dolgo trajnostno dobo, zahteva večjo in natančno izdelavo kavitete z vzporednimi stenami, da je vstavljen.

Kompozitni inlay je v barvi zob, vendar služi le za dalj trajajočo začasno oskrbo.

Keramični (porcelanski) inlay je v barvi zob in tako najbolj zadovolji estetiki. Keramični inlay se mora natančno prilagajati drsnim griznim stikom, ker lahko zaradi svoje trdote in posledično krhkosti keramike počī.

Keramika je tudi najprimernejši material za izdelavo *zobnih lusk* (estetsko prekrivanje sprednjih vidnih ploskev zob).

Zobni inlay

Zobni onlay

Zobni inlay nadomesti manjšo površino grizne ploskve, z zobnim onlay-em pa nadomestimo večji del grizne površine zoba.

Pomembno je:

- > ščetkanje zob in dlesni 2x na dan, z zobno pasto, krožeče od dlesni proti zobni kroni;
- > čiščenje medzobnih prostorov z zobno nitko ali drugačnimi pripomočki;
- > redno obiskovati zobozdravnika, vsaj enkrat na leto.